

JUMHURIYYAR MISRA TA LARABAWA 22 Sha'aban, 1443

MA'AIKATAR ADDININ MUSULUNCI 25 Maris, 2022

**TAIMAKO NA ZAMANTAKEWA: LA'AKARI DA HAKKOKIN
IYAYE DA TSOFAFFI DA MASU RAUNI.**

Godiya ta tabbata ga Allah Ubangjin talikai, wanda a cikin littafinsa mai girma yake cewa: (**Ku Kyautata, lallai Allah yana son masu kyautatawa**) [al-Bakra: 195], Ina shaida cewa lallai babu abin bauta wa da gaskiya sai Allah shi kadai, ba shi da abokin tarayya. Ina kuma shaida cewa lallai shugabanmu, kuma Annabinmu Muhammad bawan Allah ne kuma Manzonsa, Ya Allah Ubangiji ka fara masa tsira da aminci da albarka, shi da alayensa da sahabbansa, da duk wanda ya bi tafarkinsu da kyautatawa har zuwa ranar sakamako, Bayan haka:

Lallai sakon addinin Musulunci sako ne na jinkai da mutuntaka da tausayi da cigaba, manufarsa kuma shi ne mutane su sami kyakkyawar rayuwa mai cike da karamci, a cikin al'umma mai taimakekeniya tsakanin mutanen cikintae, akan asashen jinkai da kuma damuwa da damuwar wasu, da kuma nesantar duk wani abu da yake da jibi da son kai, da baba kere da sama da fadi, Annabinmu (SallaLahu alaiHi wa alihi wa sallam) yana cewa: : (**Duk mutumin da ya kwana a koshe, makwabcinsa kuma ya kwana da yunwa alhalin yana sane da haka, to bai yi imani da ni ba**), haka ma (SallaLahu alaiHi wa alihi wa sallam) yana cewa: (**Lallai Allah yana da wasu tabbatattun ni'imomi a wurin wasu mutane, matukar dai sun kasance wajen biyan bukatun Musulmai, ba tare da kosawa ba, da zaran sun kosa sai a dauke su zuwa wurin wasu ba su ba**).

(၂)

Idan har gaba dayan mutane suna bukatar samar da kyawawan dabi'un addini da na mutuntaka, to kuwa sun fi bukatar hakan a lokacin da ake cikin tsanani da rashī, musamman ga masu rauni da mutanen da suka fi tsananin bukata, idan har sadakar da za a bai wa talaka tana dauke ne da ladan sadaka, to idan aka bai wa dan uwa na zumunta tana zama sadaka ne tare da ladan sadar da zumunci..

Shi kuwa haƙkin Iyaye da yi masu biyayya abu ne da babu abin da za a iya kwatanta shi da shi, lallai Allah ya umurce mu kyautata masu mu kuma yi masu kyakkyawar biyayya da girmamawa, Allah mai girma da daukaka yana cewa: (**Lallai Ubangijinka ya riga ya hukunta kada a bauta wa kowa sai shi, sannan kuma iyaye a yi masu cikakkiyar biyayya, idan iyayen guda biyu, ko daya daga cikinsu ya kai matakín rauni, yana matakín gangara a cikin rayuwa, kada ka soma ka nuna kosawa da rashin haƙuri da abubuwān da suke yi, ta hanyar daga masu murya, kada kuma ka kyare su, kamata ya yi ka fada masu magana mai kyau da take cike da tausasawa da kyautatawa da kuma karramawa a gare su.** Ka kwantar masu da kanka kasa, ka kankantar da kai a gare su, ka tausaya masu matuƙa, game da duk abin da ya shafe su ka rinku addu'a ka ce: **Ya Ubangiji, ka tausaya masu, Kaman yanda suka tausaya mini lokacin da suka raine ni ina karami)** [al- Isra'i: 23 - 24].

Babu shakka yi wa iyaye biyayya dabi'a ce ta masu lafiyayyun hankula, abu ne da dukan shari'o'in Allah suka tabbatar da shi suka kuma hadsu akai, hasali ma hakan dabi'a ce ta Annabawa da Manzanni, ga Annabin Allah Yahya (AlaiHis Salam) nan da Allah yake magana akansa cewa ya yi: (**Mai tsananin biyayya ne ga mahaifan sa, bai zama mai mummunan hali mai sabon Allah**

(۳)

ba) [Maryam: 14], haka ma Allah Madaukakin Sarki yana fadī ta bakin Annabi Isah (AlaiHis Salam) cewa: (**Ya sanya na zama mai tsanani biyayya ga mahaifiya ta, bai sanya na zama mai mummunan hali mara rabo ba**) [Maryam: 32], lallai Annabinmu (SallalLahu alaiHi wa alihī wa sallam) ya ziyci kabarin mahaifiyarsa, ya yi kuka, mutanen da suke tare da shi ma sun yi kuka saboda biyayya da kuma tsananin begen ta ta yake yi.

Lallai Iyaye suna da haikkoki masu yawa akan 'ya'ya, irinsu: Cikakkiyar girmamawa da biyayya, Allah mai girma yana cewa: (**Ka kwantar masu da kanka kasa, ka kankantar da kai a gare su, ka tausaya masu matuka**) [al- Isra'i: 24], **Sayyiduna Abuhuraira** (Allah ya kara yarda da shi) ya ga wasu mutane biyu, sai ya tambayi ddaya daga cikin su ya ce: yaya wannan yake a wurin ka? Sai ya ce: mahaifi na ne, sai ya ce: To kada ka kuskura ka kira shi da sunansa, kada kuma ka shiga gabansa idan kuna tafiya, kada kuma ka zauna kafin ya zauna).

Haka ma dole ne a kai matuka wajen kyautata masu, musamman idan girma ya kama su, wannan biyan bashi ne akan baiwar da suka gabatar wadda ba ta da iyaka, Allah Mai girma yana cewa: (**Idan iyayen guda biyu, ko ddaya daga cikinsu ya kai matakín rauni, yana matakín gangara a cikin rayuwa, kada ka soma ka nuna kosawa da rashin hakuri da abubuwān da suke yi, ta hanyar daga masu murya, kada kuma ka kyare su, kamata ya yi ka fada masu magana mai kyau da take cike da tausasawa da kyautatawa da kuma karramawa a gare su.** Ka kwantar masu da kanka kasa, ka kankantar da kai a gare su, ka tausaya masu matuka, game da duk abin da ya shafe su ka rinka addu'a ka ce: **Ya Ubangiji, ka tausaya masu, Kaman yanda suka tausaya mini lokacin da suka raine ni ina karami**) [al- Isra'i: 23 - 24].

(ε)

Lallai muna kara tabbatar da cewa bawan da ya sami dacewa shi ne wanda ya yi nasarar samun addu'o'in iyayensa ta hanyar kyautata masu,, lallai shi ne ya sami jin dadin duniya da na lahir, Annabinmu (SallalLahu alaiHi wa alih wa sallam) yana cewa: **(Addu'o'i guda uku karbahbu ne babu makawa: addu'ar wanda aka zalunta, da addu'ar matafiyi, da addu'ar uba ga dan sa)**, lallai addu'ar uba ga dan sa ba a mayar da ita, ba kuma ta mutuwa, shi kuwa wanda da ma can ba shi da alhairi wajen yi wa iyayen sa biyayya, to da ma can ba shi da wani alhairi ne tun asali, bai kamata a zauna da shi ko a yi abota da shi ba, ba kuma yanda za a sami aminci daga makirci gami da yaudararsa..

Godiya ta tabbata ga Allah Ubangijin talikai, tsira da aminci su tabbata ga fiyayyen halitta, shugabanmu Annabi Muhammadu da alayensa da sahabbansa baki daya.

Lallai kaman yanda shari'ar Musulunci mai daraja ta karfafa muhimmancin girmama iyaye haka ma ta yi wasici da a girmama dattijai da masu yawan shekaru da masu rauni, a kuma ba su cikakkun hakkojin na girmamawa da mutuntawa da kuma ba su kulawa ta musamman, abin da har ya kai da zamowar girmama su daidai yake da girmama Allah Mai girma da d'aukaka, Annabinmu (SallalLahu alaiHi wa alih wa sallam) yana cewa: **(Lallai a cikin girmama Allah Mai girma da d'aukaka akwai girmama masu furfura Musulmai)**, lallai masu shekaru su ne ya kamata a gabatar da su a komai, a kuma girmama su a ba su girma, Annabinmu (SallalLahu alaiHi wa alih wa sallam) yana cewa: **(Wanda duk bai tausaya wa kananan cikin mu ba, bai kuma girmama manyan cikinmu ba, to lallai ba shi daga cikin mu)**, haka ma Annabi (SallalLahu alaiHi wa alih wa sallam) ya ce

(5)

wa wani mutum da ya so ya fara magana kafin wanda ya girme shi cewa: (**Ka girmama manya**), ma'ana ka mutunta wanda ya girme ka a shekaru, kada ka yi magana kafin wanda ya girme ka.

Lallai cigaban wannan addini da daukakansa ya kai matsayin da ba a bambance tsakanin wadanda suka manyanta da masu rauni akan bambancin addini ko na kabilia a wajen girmamawa da kyautata mu'amala; ga **Sayyiduna Umar Bn al- Khaddab** (Allah ya kara yarda da shi) nan ya ga wani dattijo daga cikin Ahlul kitabi ya bara da rokon mutane, sai ya kama hannunsa ya tafi shi gida, ya kyautata masa wajen ba shi abin da zai biya masa bukatarsa, sannan ya aike da shi wajen mai kula da Baitul Mali, ya ce a duba wannan mutumin da ire-iren sa, na ranste da Allah ba mu yi masa adalci ba idan har za mu amfana da shi a lokacin samartakarsa, sannan kuma tozartar da shi bayan tsufa ta kama shi.

Lallai muna matukar bukatar karfafa kyawawan dabi'u na taimako da girmamawa da kuma yaba wa masu kokari da kwazo, saboda soyayya da kaunar juna su karade ko'ina a cikin al'umma.

Ya Allah Ubangiji ka kare mana kasarmu da sauran kasashe baki daya.